№ 129

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA

Sobota dnia 15 Maja 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gaz: Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor Główny przy ul: Trębackiéj Nr. 630.

Londyn 5 maja. — O ile dzienniki ministeryalne powstają przeciw prawu zbożowemu, o tyle broni go torysowska prassa przywiązując do zmiany jego pomyślność całego angielskiego państwa. Ministeryalny Globe zapewnia, że ministrowie zmianę prawa zbożowego uważają nie jako źródło przychodów, lecz jako zabezpieczenie przez cło zbożowe pomocy irlandzkiemu rolnictwu i zapewnienie przyzwoitych środków utrzymania życia roboczéj klassie

Parostatek Prezydent powszechnie miany za stracony, był największym ze wszystkich dotąd wybudowanych. Długość jego pokładu wynosiła 273 stóp angielskich, szerokość $72^{1}/_{2}$, głębokość 41, miał machinę o sile 540 koni i moc 2366 beczek. Osadę jego stanowiło 80 osób, licząc z podróżnymi znajdowało się na nim w czasie ostatniéj wyprawy 109 ludzi. Jakkolwiek nie był tak gustownie wewnątrz urządzony, jak parostatek Angielska Królowa, jednak, na wzór amerykańskich parostatków, miał podwójne pokrycie pod którem podróżni przechadzać się mogli w czasie niepogody. Nie zwykł on był prędko płynąć i dla tego otrzymał przydomek slowcoach. — Budujący się teraz parostastek Mammuth, który daleko ma być większy od Prezydenta ma mieć maszynę o sile 1000 koni i moc 3200 beczek. Chociaż statek ten wszyscy mają za zginiony, atoli Observer uspakajając powszechność naszę mówi, iż żegluga parowa jest bezpieczniejszą od żaglowéj. W r. 1807 n. p. na wysokości wyspy Madagaskar osiadł okręt liniowy Blenhein o 80 działach; dowodził waleczny Sir J. Trowbridge, i fregata Jawa, piérwszy z 700 drugi z 300 ludzmi, wszyscy zginęli a do dziś dnia ani śladu tych okrętów, nie znaleziono. W roku 1811 w drodze z morza wschodniego do Anglii, zatonęły: St. Jerzy o 98 działach i Defence o 74 a z 1500 ludzi na ich pokładach znajdujących się, tylko 18 ocalało. W ogóle w r. 1811 stało się pastwą bałwanów morskich 5,000 angielskich marynarzy.

Lord kanclerz wniósł bil, na mocy którego parowie w razie ciężkiego przestępstwa, nie mogą się odwoływać do przywilejów parowskich. — Vice-hrabia Jocelyn najstarszy syn hrabiego Roden, który świeżo ogłosił opis wyprawy do Chin, zaślubił niedawno lady Fanny Cowper pasierbicę lorda Palmerstona.

D. 22 kwietnia umarł w Plymouth w podeszłym wieku admirał Sir Wawrzyniec W. Halsted. Służył on 60 lat na flocie angielskiéj i znakomicie odznaczył się w bitwie morskiéj anglików pod admirałem Rodnéy, z francuzami pod hrabią de Grasse w r. 1782.

Deputacya miasta Liverpool oraz deputacya tamtejszéj amerykańskiéj izby handlowéj w zeszłym tygodniu miały naradę z Lordem Melbourne, żądając przejrzenia cła wchodowego. W tymże przedmiocie umawiała się także z kanclerzem izby skarbowéj deputacya z Manchestru.

Nie tylko torysowskie lecz i ministeryalne gazety wybor pana Walter na członka parla-

mentu z Nothigham oznaczają jako upadek wigów. Od 35 lat, pisze Morning Chronicle, Nottingham piérwszy dopiero raz jest reprezentówane przez torysa. W ogólności stronnictwo ministeryalne od pół roku utraciło w izbie niższéj pięciu członków a opozycya tyleż zyskała.

Angielscy i francuzcy rybacy na kanale, od niepamiętnych czasów wiodą spór o granice połowu. Rozmaite traktaty Anglii z Francyą, starały się położyć koniec temu i obie strony wyznaczyły wojenne okręta dla strzeżenia przestępu tych granic. Mimo to zbyt często dzieją się nadużycia, jakoż niedawno francuzki kutter Badine ścigając łódkę rybacką, która się aż do St. Brieux posunęła ubił jednego anglika.

Według raportów z ostatniego kwartału, zasób bankowy pomnożył się o 290,000 funt. szterl., lecz ogół zabezpieczeń zmniejszył się o 246,000. Noty będące w krążeniu, wynoszą 16,587,000 funt. szter., gotowizna zaś 4,638,000 funt. szterl.

Jenerał Hamilton miał zawrzeć z domem handlowym Lafitte w Paryżu umowę o pożyczkę dla rzeczypospolitéj Texas.

Paryż 5 Maja. — Izba deputowanych z pośpiechem głosuje o budżecie, i zdaje się, że prace parlamentu skończone będą w przyszłym tygodniu. Izba parów również z pośpiechem działa, a tak za dwa tygodnie spodziewaném jest ukończenie posiedzeń. Powszechnie mniemają, że wówczas gabinet wystąpi z planem rozwiązania izb.

Podczas uroczystości chrztu hrabiego Paryża rozdzielono 600 krzyżów legii honorowéj.

Dziś jako w rocznicę śmierci Napoleona, mnóstwo wieńców i kwiatów złożono u stóp kolumny Vendôme, również cały dzień kaplica Śgo Hieronima w kościele Inwalidów, wielbicielami Cesarza napełnioną była.

Dzienniki paryzkie donoszą, iż stanowczo zamierzono znieść oszańcowanie Berlina.

Na dzisiejszéj giełdzie mówiono znowu o pożyczce, któréj jedna część zaraz po zamknięciu posiedzeń w obieg puszczoną być ma. To piérwsze wypuszczenie ograniczy się na 150 — 200 milionach. Nowa ta pożyczka będzie trzyprocentową, lecz rząd miał przyjąć obowiązek pozostawienia jeszcze na lat 10 renty pięcioprocentowéj. — Przy końcu giełdy głoszono, że telegraficzna depesza z Madrytu doniosła, iż większość izb przemawia za jednym rejentem.

Bruxella 5 maja. — Nowi ministrowie prawie wszyscy wrócili z podróży, działalność ich rozpoczęła się z d. 1 maja. — Pan Nothomb daje dowody wielkiéj gorliwości; zagarnął on pod swój zarząd wydziały wychowania publicznego, sztuk i nauk i t. p. Mówią, że ostatniémi zajmie się mianowicie i nie powierzy ich osobnemu dyrektorowi, jak to uczynił jego poprzednik. Być może, iż całe ministeryum budowli publicznych będzie zniesioném i połączoném z wydziałem spraw wewnętrznych, jednak pan Demaissières, dotychczasowy minister, okazuje wiele gorliwości.

Frankfort n. M. 7 maja. — W tym tygodniu przejeżdżała przez miasto nasze Jéj Kr. Wysokość Księżna Fryderykowa pruska z Jego Wysokością bratem swoim i Księciem Anhalt Bernburg.

Spodziewamy się za dni kilka wiadomości z Wiednia, według których podróż Księcia Metternicha do Renu w przyszłym miesiącu jeszcze nienastąpi. — Najnowsze wiadomości z Ems nie donoszą nic o spodziewaném tam przybyciu dostojnych osób; w Taunus z powodu pięknéj i wczesnéj pogody już rozpoczęto używanie kąpieli.

Wiedeń 5 maja. — Od tak dawna oczekiwana poczta z Konstantynopola z d. 14 kwietnia, nakoniec przybyła; jednocześnie przybyła także 5*ciu* dniami później wysłana sztafeta cesarskiego internuncyusza; przywozi ona ważną wiadomość: że *Porta przychylnie do żądania 4ch mocarstw* następnie zmieniła firman swój z d. 13 lutego co do sprawy egipskiéj: 1) Sułtan zrzeka się prawa do wyboru następców

egipskich, lecz zastrzega dziedzictwo w linii prostéj, nie zaś porządkiem starszeństwa, jak niektóre strony przedstawiały. 2) Haracz, który stanowić miała 4 część przychodów, jako uciążliwy, inaczéj urządzonym zostanie. 3) Basza Egiptu będzie mógł mianować oficerów armii swojéj aż do stopnia pułkownika. To postanowienie porty, które słusznie uważać należy jako ostateczne rozwiązanie pytania wschodniego, udzielone zostało reprezentantom cztérech mocarstw przez cyrkularz Rifaata Baszy. Słychać, że Lord Ponsomby nie miał udziału w radach, jakiemi inni reprezentanci, Portę, do tego ważnego kroku nakłonili. Jego wpływ u dywanu ma być zupełnie zparaliżowany. Hatyszeryf z d. 9 kwietnia oznajmia, że wieść o usunięciu Reszyda Baszy jest fałszywą, oraz zaprzecza pogłoskom o zamierzonéj reformie administracyi państwa tureckiego.— Jenerał Jochmus w towarzystwie austryackiego podpułkownika pana Dumont, przybył do Konstantynopola. — Pozostała w Marmarizza część floty angielskiéj; wyszła d. 7 z. m. pod żagle, udając się do Malty.

Florencya 30 kwietnia. — J. C. Mość Cesarzowa Austryjacka nieprzybędzie jak poprzednio głoszono do Lukki. Jutro dwór Łukieski udaje się do Modeny a tak obie siostry ujrzą się na dworze swego stryja i szwagra. Po odjeździe Cesarzowéj J. K. W. Książe Łukieski uda się z 18 letnim synem swoim do Turinu gdzie tenże obejmie służbę wojskową. Donoszą z Bolonii pod d. 28 b. m. o śmierci Księcia Feliksa Bacciochi małżonka Księżnéj Elizy siostry Napoleona.

Madryt 20 *Kwietnia*. — Izba deputowanych dziś rozpoczęła obrady nad kwestyą rejencyjną; postanowiła zagaić je głosowaniem na korzyść jednego rejenta: Jenerał San Miguel pierwszy otrzymał głos i w tym duchu przemówią panowie Gomez; Acebo Gonzales, Antonia Diaz, Sancho, Lujan, Olozaga, dela Fuente, Montos i t. p. Mówcy za potrójną rejencyą są panowie: Grim, Munnoz Bueno, Gil Sanz, Miranda, Urzal, Mendez Vigo, Posasa, Allonzo Collantes, Ayllon, Lopez Burriel, Mendizabal. Dwaj członkowie Panowie Imenes dellaro i Lyacayo bronić będą składu rejencyi z pięciu członków. Obrady te trwać mają dni kilka. Według biegających po mieście pogłosek Książę Vittoryi i pan Arguelles oznajmili, że nieprzyjmą uczęstnictwa w rejencyi, gdyby stronnictwo trynitarzystów przemódz ich miało.

Rocznica urodzin Królowéj Krystyny z wielką uroczystością obchodzoną była, czego się nawet nie spodziewano. Działa grały a wielu Senatorów, Biskupów, Jenerałów i urzędników przywdzieli wielkie mundury.

Papiery idą w górę. Kredyt powraca, im bliższém jest rozwiązanie zagadnienia rejencyjnego.

Lizbona 26 *Kwietnia*. Głoszą, że Donna Marya naprzód przez Papieża a potem przez kilku europejskich Mocarzy przyznaną zostanie. W Algarbii znowu okazała się większa jeszcze liczba miguelistowskich guerylasów niż w r. 1836 pod Remeszydem, pobierają oni regularny żołd w portugalskich dublonach i hiszpańskiéj złotéj monecie. 24 Marca jeden z ich naczelników podpułkownik Mokeira wpadł do wsi Odeneka i zabrał wszelką broń, amunicyą i pieniądze. Bandami témi dowodzi miguelistowski brygadyer Alvaleda, który naganił ten krok Mokeiry i stanąwszy przeciw niemu rozproszył tłuszczę jego lecz sam na podobny udał się rabunek niepokojąc mianowicie drogę z Maila i Val de Zebro do Setuval.

Nie Król, jak donieśliśmy, lecz pan Magelhaes minister spraw wewnętrznych, obrany został wielkim mistrzem szkockiéj wolnomularskiéj loży.

Ateny 9 *Kwietnia*. W Tessalii wybuchły niespokojności, które przez czas jakiś groźną przybierały postać, lecz energiczne przeciw nim środki usunęły wszelką obawę. — Rząd zdaje się o każdym wypadku dobrze być zawiadomionym, ministrowie czynią co mogą dla ukrycia tego w tajemnicy, a dzienniki zacho-

wują jak najgłębsze milczenie. Na wiadomość że się utworzyła nowa banda pod przewodnictwem Bosiotisa i Molitzi z 100 — 150 ludzi częścią Tessalończyków, częścią Macedończyków złożona, rząd przystąpił w milczeniu do zwyczajnych środków i rabusiów jednocześnie na lądzie jak i na morzu ujął. Między uwięzionymi znajdowali się obcy przywódcy. którzy jednak z więzienia umknęli. Znakomity mieszkaniec z Kalamas, nazwiskiem Kolokotroni, w drodze do Sparty wraz ze służącym zniknął i dotąd nic o nich nie słychać.

Nowy York 16 Kwietnia. Dzienniki umieściły pismo Prezydenta Tyler, wprawdzie z daty 17 Października r. z., które dowodzi, że wówczas był on za utrzymaniem teraźniejszéj taryfy, oraz za zniesieniem opłat od wprowadzanych produktów, zaś przeciw uciążliwemu i kosztownemu systemowi prostych podatków. W Nowym Orleanie odebrano wiadomości z Tampico pod d. 13 Marca. Mocne tam panowało niezadowolenie z rządu Centralnego w Mexyku—załoga ciągle stała pod bronią i działa przeciw miastu wymierzyła.

Doniesienia z Galveston w Texas pod d. 1 Kwietnia mówią, że wojsko mexykańskie z 8000 ludzi i 20 dział złożone ukazało się w Mier i Kamargo i urządziło sobie drogę przez zarośle do Laredo. Na czele tego wojska stoją Aristo i Cavales. Od początku r. b. przybyło do Texas 30 okrętów z 509 białymi wędrowcami i 10 niewolnikami.

Towarzystwo Nowéj Zelandyi w sobotę odbyło doroczne posiedzenie, na którem postanowiono urządzić parową żeglugę do Nowéj Zeelandyi przez międzymorze Panama tak aby w 70 dniach do téj odległéj osady przybyć można było. Ma tam być także urządzone biskupstwo już 20,000 exemplarzy Nowego testamentu w Nowo Zelandzkiéj mowie przygotowano.

Zawiadomienie.

Zakład wszelkiego rodzaju słonych i innych kąpieli w c. k. górniczem mieście Wieliczce, przez towarzystwo akcyonaryuszów utworzony na tegoroczny czas kąpielowy otworzonym zostanie dnia 15 maja. Kąpiele w tym zakładzie użyć można: 1) w wannach z słoną wodą lub z dodatkami różnych ingredyencyi, podług zarządzenia doktora; 2) takież z mułem słonym; 3) takież z wodą siarczaną, lub z wątrobą siarki; 4) parowe z słonéj wody podług różnych urządzeń; 5) takież z wody zwyczajnéj; 6) kroplane (Douche-Bäder) różnego rodzaju; 8) kąpiel spólna dla biednych bezpłatnie. Obstalunkiem pokojów mieszkalnych w oberży, i w dwóch domach, do towarzystwa należących, trudni się za listami bezpłatnemi oberżysta Graf.

Przyjechali do Warszawy.

Woroniecki Kalixt Książę z Glinek; Zamojski Jan, Hrabia z Gub. Wołyńskiéj; Adlerberg Jenerał Major z Kielc; Deszert Stanisław, Radca Izby Obrachunkowéj z Mińska; Ostromęcki Stanisław dziedzic z Nart; Witoszyński Jan dziedzic z Niemajewic.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcya Mennicy Warszawskiéj.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż dnia $^{7}/_{19}$ Maja r. b. w Biórze Dyrekcyi o godzinie 11éj przed południem, odbędzie się licytacya głośna na dostawę do Mennicy żelaza kutego fryszowanego wyborowego centnarów 500,— stosownie do warunków i wykazu, które każdego czasu w Biórze Dyrekcyi mogą być odczytane.—Vadium złp. 3000 wynosi.

w Warszawie d. 19 Kwiet. (1 Maja) 1841

p. o. Dyrektora, *Biernacki.*

Członek Dyrekcyi, *Pusch.*

(2 raz) Sekretarz *Ginett.*

Wielki teatr. — Dziś opera w 1 akcie z francuzkiego (P. St. Just) tłumaczona, z muzyką Adryana Boieldien: *Kalif Bagdadu*; — komedyo-opera w 1 akcie, z francuzkiego PP. Mélesville i Varner tłumaczona: *Nowy sposób płacenia starych długów*.